



ВЛАДА РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ
Министарство просвјете и културе

Конкурс за израду идејног урбанистичког рјешења Спомен-подручја Доња Градина



05.11.2009. - 20.11.2009.

ПРОСТОР КОЛЕКТИВНОГ ПАМЋЕЊА

Доња Градина је простор најснажнијих емоција, у којем човјек зајими суочавајући се са чињеницама о злочину и страдању. То је простор памћења и молитве, али и сазнања, учења, преношења информација и емоција. Како осмислити будући живот Спомен-подручја Доња Градина, простора колективног сјећања и пијетета, историјског простора који је истовремено нераскидив елемент нашег идентитета у садашњости и у будућности?

Тај задатак, стављен пред четири ауторска тима који су израдили конкурсне пројекте, носи јединствену озбиљност и одговорност. Одговарајући на захтјеве конкурса, аутори у својим урбанистичким рјешењима третирају низ тема кључних за концепт и живот Спомен-подручја. Преиспитују се садашње границе и прилази Спомен-подручју и траже начини да се примјерено приступи и уведу у тај простор. Са посебним сензибилитетом разматрају се питања како и колико градити у том простору колективног памћења. Став и осјећај учесника је да су Доња Градина и Јасеновац, иако територијално припадају двијема државама, концептуално недјеливи, те они дају различита виђења њиховог могућег повезивања, првенствено путем таквих урбанистичких поставки које омогућавају визуелни контакт ових простора, њихово отварање и сагледавање. Једна од тема која заокупља све учеснике је како симболички и физички исказати страхоту злочина и размјере страдања. Питање је да ли споменик треба изградити или је он већ ту, у виду самог тла, односно свеукупног простора Спомен-комплекса, којем треба јасно дефинисати начин упознавања, доживљавања и пружања сазнања о страхоти злочина. Различити су понуђени одговори на питања како третирати Тополу ужаса и дијелове фабрике сапуна као материјалне остатке из периода страдања и како осмислити просторе вјере и молитве. Пажљиво се анализирају могућности и потенцијали села Доња Градина, мјеста коегзистенције историјског и животног. Сјећање, памћење и поштовање снажнији су од уништења заборав и удахњују живот и будућност овом простору.

Јелена Савић,
архитект

О КОНКУРСУ ЗА ИДЕЈНО УРБАНИСТИЧКО РЈЕШЕЊЕ СПОМЕН-ПОДРУЧЈА ДОЊА ГРАДИНА

Активности на спровођењу овог конкурса почеле су октобра 2008. године. До идејног урбанистичког рјешења Спомен-подручја дошло се кроз двије фазе. У првој фази (предквалификациони поступак) било је заступљено осам кандидата за израду овог рјешења. Маја 2009. године одабрана су четири кандидата која су испунила све предквалификационе услове. У другој фази, ти кандидати су израдили приједлоге идејног урбанистичког рјешења Спомен-подручја Доња Градина. Анонимни конкурс завршен је августа 2009. године. Комисија Министарства просвјете и културе Републике Српске (у саставу: Ирена Солдат – Вујановић, предсједник, и чланови Остоја Травар, дипл. економиста, Мр Милорад Буква, директор ЈУ Доња Градина, Милијана Окиљ, дипл. инж. арх, Сања Букара, дипл. правник, Др Горан Трбић, професор ПМФ у Бањалуци и Драган Савовић, дипл. инж. арх) изабрала је октобра 2009. године најбоља рјешења. Учесници конкурса имали су задатак да сагледају целокупни простор споменичког комплекса и дају анкетно-програмске приједлоге и рјешења као планске и програмске основе за даље фазе активности у Спомен-подручју. Они су пружили своја виђења и промишљања шта меморијални комплекс значи у савременом друштвеном и урбаном контексту. Дали су приједлоге како осмислити простор јасног идентитета и јединственог меморијалног карактера, простор трајног колективног сјећања, са садржајима који ће му осигурати дугорочну одрживост, уз поштовање историјских, друштвених, пејзажних и еколошких услова. Прва награда додијељена је ауторском тиму предузећа „Пројект“ а.д. из Бањалуке, другонаграђени је тим Института за грађевинарство „ИГ“ д.о.о. Бањалука, а трећенаграђени тим су формирала предузећа „Грађење“ а.д. из Источног Сарајева и „Портарт“ д.о.о. из Београда. Пројекат ауторског тима Урбанистичког завода Републике Српске из Бањалуке награђен је откупном наградом. Даље активности у вези Спомен-подручја Доња Градина обухватају израду Регулационог плана са Програмом уређења Спомен-подручја, а затим спровођење конкурса за архитектонска рјешења садржаја комплекса

УГРАД ПРВА НАГРАДА

Идеја пројекта је „изградити лични однос према Градини као дијелу сваког појединца и нације у цјелини“.

Интервенције у простору се састоје од изградње нове музејске поставке, пратећих објеката и информативних садржаја.

„ПРОЈЕКТ“, а.д. Бањалука

Ауторски тим чине:

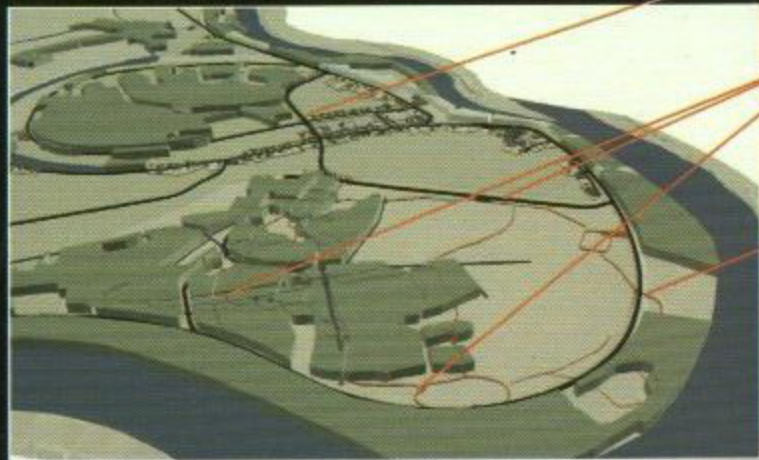
РАДОЈКА НОЖИЦА, дипл.инж.арх.

НЕВЕНА ПРЕДОЈЕВИЋ, дипл.инж.арх.

ИСИДОРА КАРАН, дипл.инж.арх.

мр БОРИС МАРКОВИЋ, дипл.инж.шум.

ДАРКО ЧВОРИЋ, дипл.инж.саоб.



нови приступни пут

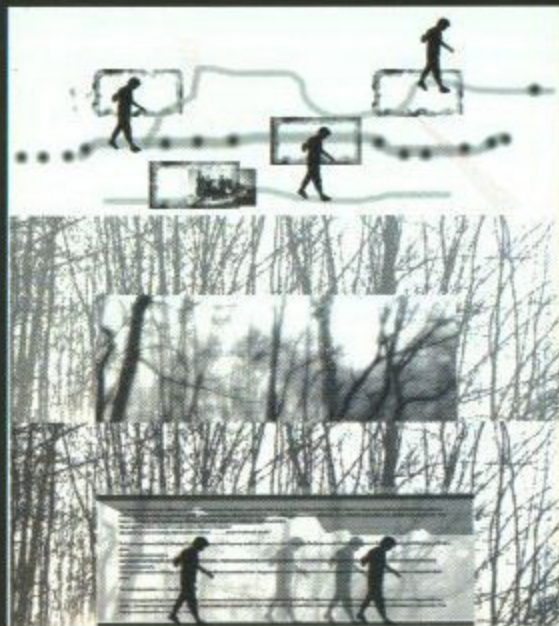
кружни ток кретања

просјека – излаз на ријеку

приступни пут ван насеља
оивичен јаблановима

ГП Градина

рад не улази у архитектуру
објекта (остаје за
другостепени конкурс)



Дисперзна поставка садржаја 9 тематских
цјелина са карактеристикама инсталације:

"НЕВЈЕРИЦА"

"СТРАХ"

"НАДА"

"ТЈЕСКОБА"

"БЕЗНАБЕ"

"САН"

"ТУГА"

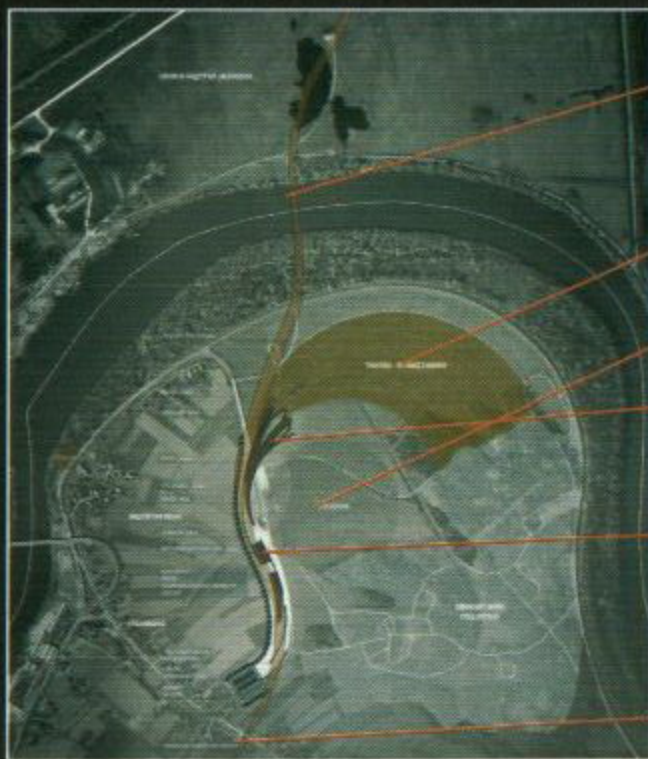
"САОСЈЕЋАЊЕ"

"ВЈЕРА"

(«стаза страдања и сјећања»)

3x111 ДРУГА НАГРАДА

Концепт рјешења меморијалног комплекса је „грађење рубно, тангентно, минимално интервенишући на земљи пуној костију“. Садржаји меморијалног комплекса обједињени су у јединствену архитектонско-скулпторалну целину, спратности П+1. Објекат је инспирисан морфологијом терена – меандрирањем Саве, и асоцијацијом на Тополу ужаса. Аутори посматрају Доњу Градину и Јасеновац као простор јединствен у концептуалном смислу.



визуелно повезивање
са Јасеновцем

стазе кроз гробна поља

празнина као ментални центар

скулпторални завршетак
комплекса

садржаји спомен
комплекса

приступ преко
нове саобраћајнице



скулпторални дио објекта
са платформом висине 35 m



Институт за грађевинарство „ИГ“ д.о.о. Бања Лука

ауторски тим чине:

МАЈА МИЛИЋ АЛЕКСИЋ и МАРИНА РАДУЉ

коаутор концепта шире локације:

БОРИС БАЦА

сарадници:

МОНИКА ПОЊЕВИЋ и МИРОСЛАВ ГАЂЕША

координатор:

ДАЛИБОР БЈЕЛИЦА

20202 ТРЕБА НАГРАДА

Аутори имају за циљ да се Меморијални комплекс „Седамсто хиљада стубова“ у Доњој Градини препозна као мјесто које пружа информације о геноциду великих размјера, мјесто суочавања са чињеницама, мјесто молитве и културе сјећања. Став аутора је да перцепција читавог меморијалног центра мора бити предодређена и дефинисана архитектонским средствима. Детаљно се разрађују функционални елементи спомен комплекса.

„Грађење“ а.д. Источно Сарајево и „Портарт“ д.о.о Београд
ауторски тим чине:

ПРОФ.ДР РАДИВОЈЕ ДИНУЛОВИЋ, дипл.инж.арх;

ЗОРИЦА САВИЧИЋ дипл.инж.арх;

ДОЦ.ДР ТАТЈАНА ДАДИЋ-ДИНУЛОВИЋ;

ЗОРАН ДМИТРОВИЋ, дипл.инж.арх;

МАЈА КЕЦМАН, дипл.инж.арх;

ДИЈАНА АЦЕМОВИЋ-АНБЕЛКОВИЋ, д.и.а;

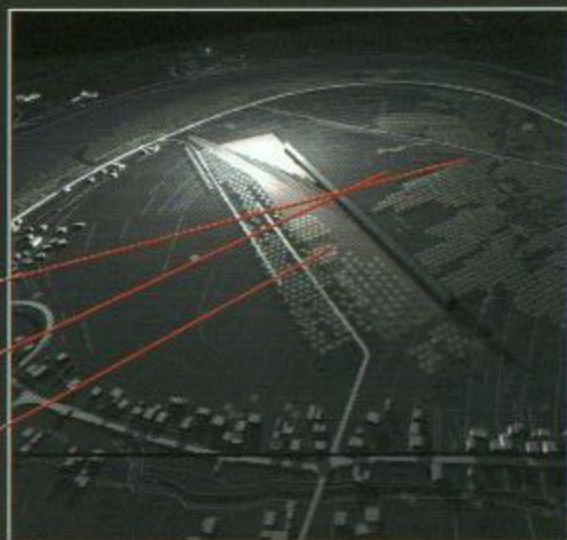
ВЛАДИМИР АНБЕЛКОВИЋ, дипл.инж.арх;

мр МИЛИЦА МИЛУНОВИЋ, пејз. арх.

насип намијењен пјешацима –
за посматрање споменика

ТЛЕ је споменик

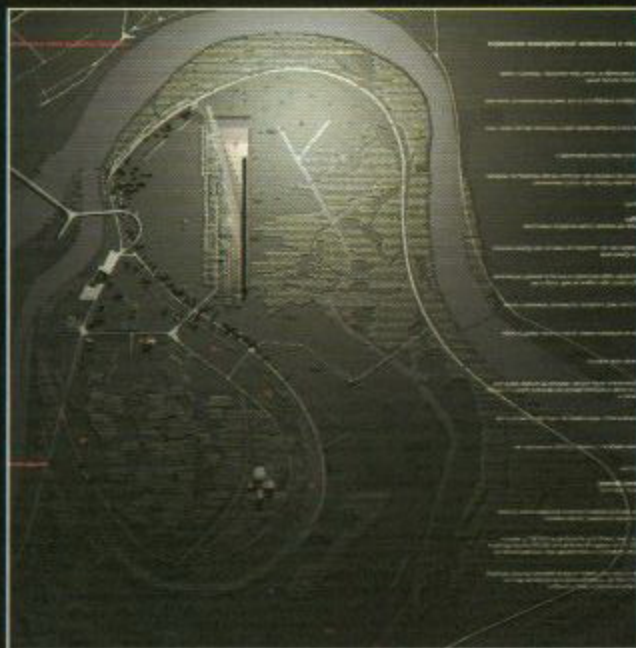
манифестациони плато
и музеј



ТЛЕ КАО СПОМЕНИК: објекат посматрања, а не коришћења
Елементи артикулације тла: земљиште, стубови, вода, дрвеће



Умјетнички концепт се заснива на постављању посебно осмишљених архитектонских елемената на раније припремљено тло, у геометријском растеру.

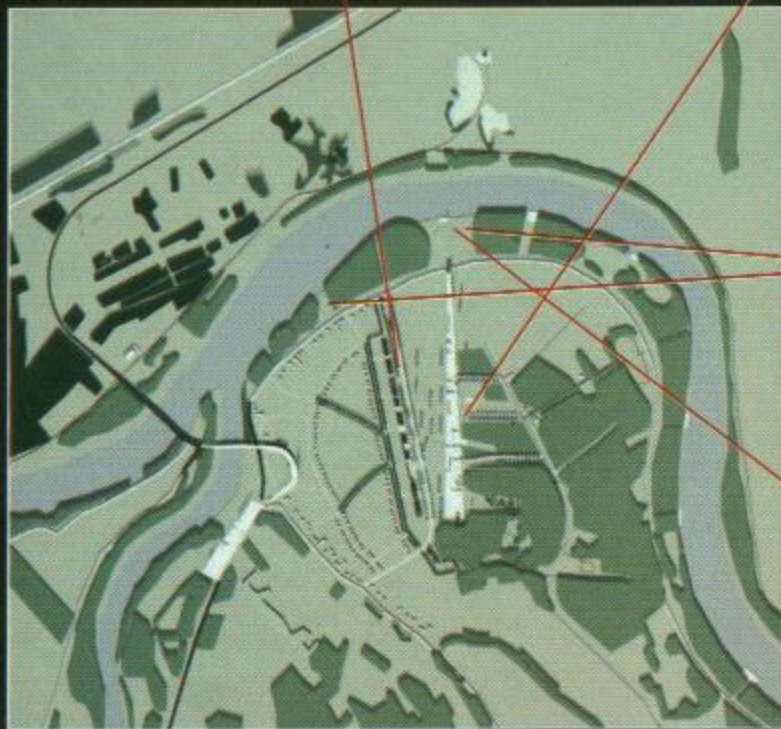


ТРАГ ОТКУП

Рад се заснива на обимним историјским, просторним, значењским и симболичким анализама, у којима је третиран простор много шири од простора самог спомен комплекса. Приказан је читав пројектантски поступак доласка до усвојеног рјешења.

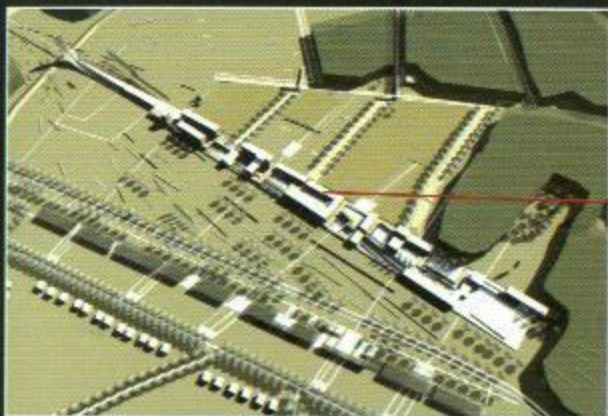
пратећи садржаји

садржаји спомен комплекса



излази на Саву

завршетак комплекса
издизањем високо
изнад воде



груписање садржаја



УРБАНИСТИЧКИ ЗАВОД РЕПУБЛИКЕ

СРПСКЕ, а.д. Бања Лука

ауторски тим чине:

СОЊА РАПАЈИЋ, дипл. инж. арх.

МИЛАНА РОКВИЋ, дипл. инж. арх.

ИГОР КУВАЧ, дипл. инж. арх.

Сарадници:

ДАРКО ЈОВАНИЋ, дипл. инж. шум.

ВЕСНА СИМИЋ, дипл. прост. планер

СЛАВИЦА ПАШТАР, дипл. инж. ел.

Консултанти:

мр БРАНКИЦА МИЛОЈЕВИЋ, дипл. инж. арх.

НАТАША ВОЈВОДИЋ, дипл. инж. арх.

ВЛАДИМИР БОРИСАВЉЕВИЋ, дипл. инж. саоб.

ширина пространство непрегледност улеглост

хоризонталност величине размјере

поље зеленило промјенљивост звукови мир тишина кружење

лутање одморшта собе оквири заштићеност уоквиреност

раскршћа путеви пустиња

приче чињенице осјећања сукоби истина друге димензије

светлост узвишеност дистанцираност страх заједништво уљуљаност блискост

укључивање-искључивање обилује путовање откривање суочавање спремност

суосјећање поистовјећивање замишљање Поезија

тртња стража вијенац васкрс вера

даривање глас дела црни бели орао пук

распеће крст раскрсница трагедија

додирна тачка између прошлости и будућности пауза

између смрти живота низ

ријеку живота